

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO/OGLASI PO CENIKU/POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 1 RAČUN POŠT. HRANILNICE 13.188

ORTJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČV-TEJO/POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI TELEFON ŠTEV. 2906

Naše stališče.

V zadnji številki našega lista je izšlo par člankov, ki so se nanašali na žalostne dogodke v Narodni skupščini in njih posledice. Vsled pomote pri lomljenju je postala vsebina dveh člankov popolnoma nerazumljiva. Ker nam je na tem, da svoje stališče čisto, točno in jasno obrazložimo, ugotavljamo predvsem, da ne gre za krizo vlade, marveč za krizo države. Že ponovno smo kritizirali delovanje naše skupščine, oziroma političnih partij ter ugotovili, da je bilo vse dosedanje delovanje naših strank državi le v škodo. Kriza države je bila torej povzročena po krizi našega parlamentarizma, ta kriza pa je bila izžvana po nesposobnosti in demagogiji naših partij in njih voditeljev.

Čin Puniše Račiča je gotovo vreden vse obsodbe, je pa le izraz onega strašnega ozračja, v katerem se vrši delo naše skupščine. To krizo ni mogoče ozdraviti s spremembo vlade, kajti vsaka sprememba bi imela za posledico le spremembo imen in oseb, ne bi pa odstranila sedanjega sistema. Ker je sedanjí parlament nesposoben, je treba dati

narodu priliko, da si voli nove poslance. O tem ne dvomi nihče in baš zato se skušajo partije pririniti do vlade in dobiti vpliv na izid volitev.

Če se hoče ozdraviti naše obupne notranje-politične razmere, potem mora dobiti volilni mandat le vlada, ki stoji izven skupščine, ki je od partij in njenih voditeljev popolnoma neodvisna in bo izvedla svoj mandat brez ozira na levo in desno. Po našem mnenju bi se te volitve ne smele vršiti takoj, nastopiti bi moral daljši interregnum, ki bi služil za pomirjenje partizanskih strasti in izločitev partizanstva iz državne uprave.

Ko bo ljudstvo videlo, da se da izhajati tudi brez partij, ko se bodo ljudje zavedali, da jim partije v današnji obliki samo škodujejo, bodo gotovo bolj trezno in premišljeno izvršili svojo osnovno državljansko pravico in dobro premislili, komu dajo svoje zaupanje. Glavna naloga te nevtiralne vlade pa mora biti ta, da onemogoči pri volitvah vsak pritisk na volilce, na katere ne smejo vplivati niti kundaki niti prižnice in spovednice.

Nemško pismo.

Hugenberg in Mussolinijeva protijugoslovenska akcija v Nemčiji.

Po uspešnem završenem delu z izolacijo Jugoslavije v prestolnici Ogrske, Turčije, Bolgarske, Albanije in deloma tudi Grčije, je pristopil Mussolini k drugemu delu svojega programa in pričel sondirati teren v zemlji, kjer je v marsikaterem oziru ključ za bodoči razplet dogodkov v južnem predelu Centralne Evrope — to je v Nemčiji.

Ker pa je v Nemčiji položaj precej drugačen od onega v zgoraj naštetih zemljah, je moral Mussolini napraviti nedemokratskemu, militaristično nemirnemu režimu fašistovske Italije, ki zatira poleg tega še z najne civiliziranejšimi sredstvi kri nemške krvi v Južni Tirolski, si je moral poiskati Mussolini neoficielnih zvez in zaveznikov med Nemci in jih našel v nemških nacionalcih.

Kader današnje nemške nacionalne stranke tvorijo pred in medvojni nemški vzhodnolabski veleagrarni konservativci, z grofom Westarpom, ki je še oktobra leta 1918. protestiral proti demokratiziranju Prusije in se izprsoval za nadaljevanje vojne do zmagovitega konca. Kakor so le ti konservativni veleagrarni doživeli z izidom svetovne vojne strašen poraz, po katerem je izgledalo, da so obsojeni na smrt, tako pa so se pozneje opomogli in zbrali pod svojimi prapori vse, kar čuti v Nemčiji veleagrarno, konservativno, šovinistično nacionalno, monarhistično in reakcionarno. Dočim so bili pred izbruhom svetovne vojne v smislu vzajemne akcije z veleindustrijo spiritus agens nemške protiruske žitne carinske vojske in glavni poborniki protiangelske nemške atlantske politike z gradnjo Tirpitzove flote vojnih ladij, tako so danes duševni očete in juristični odred revanše in revizionistične protifrancoske politike med Nemci, ki se izživlja v misli na obračun za Compiègne in revizijo Versailleskega traktata. V tej protifrancoski borbi jim je dober sleherni zaveznik in je njih definitivni sporazum z Mussolinijem kot nosilec italijanske protifrancoske akcije samo vprašanje časa in taktike. Pregovori in pogajanja so se pletla razmoma dolgo časa in so privedla do definitivnih rezultatov kratko pred volitvami v nemški državni zbor 20. maja.

Prva posledica teh razgovorov je popolno izjasnjenje listov nemških nacionalcev za zvezo z Italijo proti

KRZNA

Bela krzna nimajo za okras sobe nobene vrednosti, če zares niso čisto bele barve.

Taka krzna čistite lahko zmešajte z „RADIONOM“ brez velikega truda.

Napravite raztopino „RADIONA“ v mrzli vodi in krtačite s to raztopino krzno v ravnih potezah.

Nato morate s čisto vodo dobro izprati, da izgine „RADION“ in nesnaga.

Potem posušite krzno v blagi toplini, a nato ga okrtajte, pa bo kot novo in belo kot sneg.

Konkurz Slavenske banke.

Šele v »Slovincu« od 3. julija t. l. oziroma v »Jutru« od 4. julija t. l. je izšla kratka notica, da se za 4. julija t. l. določeni sestanek upnikov Slavenske banke vsled nepredvidenih ovir odlaga za kratek čas. Kot vedno povdarjamo tudi ob tej priliki svoje stališče, da vodimo ves boj iz zgolj objektivnih vidikov, da bomo pozdravili vsako rešitev, ki bo količjak zadovoljila interese upnikov, pa naj pride ta rešitev od katerekoli strani. Vsled tega svojega stališča in vsled privatnih vesti, da izdeluje upniški odbor nekak načrt končne likvidacije, opuščamo za danes iznašanje nadaljnjega materiala in stavljanje nadaljnjih vprašanj.

Seveda moramo pri tem ugotoviti, da g. dr. Roman Ravnihar do danes ni niti poskušal odgovorjati in mu ponovno zagotavljamo, da se bo prav težko rešil neprijetne dolžnosti dati odgovore na stavljena vprašanja. Predvsem pa naj se zaveda, da je sicer član upniškega odbora Slavenske banke, da pa je dobil to funkcijo le kot imetnik pooblastil številnih upnikov in da kot pooblaščenec odgovarja svojim pooblastiteljem za vse, kar je in kar ni storil.

V zadnjem članku smo omenili tudi gospoda Avgusta Praprotnika, ki je zahteval od nas nekaj popravka. Ker nečemo delati nikomur

krivice, moramo ugotoviti sledeče.

Zadružna zveza v Trstu toži radi 2.000.000 Din firmo Volta, dr. Babnika in Avgusta Praprotnika. Pravda teče pri okrožnem sodišču v Mariboru, postopanje pa je bilo prekinjeno, dokler ne bo razsojena zadeva konkurznega upravitelja Slavenske banke proti Zadružni zvezi v Trstu na izročitev menic, ki jih Zadružna zveza iztožuje proti navedenim trem meničnim obvezancem. Dejstvo je torej, da je g. Avgust Praprotnik napram konkurzni masi Slavenske banke menični dolžnik za 2.000.000 Din in da je ta njegova obveza v pravdi, ki pa še ni končana.

Razven tega teče druga pravda, v kateri toži konkurzni upravitelj Slavenske banke združbo Litija, ki je predsednik je g. Avgust Praprotnik. Resnici na ljubo pa omenjamo, da je bil predsednik te družbe v času vlozene tožbe še g. Kramer in je g. Avgust Praprotnik postal predsednik šele tekom pravde. S tem pojasnilom vzdržujemo torej svoje trditve v številki 23. našega lista.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke.

Naročila točno po povzetju.

LISTEK.

Tri sence...

Nad skupščino, nad našo preslavno, so se pojavile v noči, v junijski noči, tri sence, trije junaki, kraljevič Marko, Veli Jože in Martin Krpan.

Prvemu se je poznalo, da je prišel iz Južne Srbije, ves je bil oborožen, od nog do glave, visok je bil kakor gora in njegovo bojno kopje je molelo daleč preko skupščinske strehe.

Drugi je bil dolg in suh, ves kakor iz istrskega kamna izklesan, v roki je še držal vrvi, na katerih je bil privekel nekoč vse benečansko ladjeve preko morja na istrsko stran. Njegova dolga, visoka postava se je dvigala nad temnim pročeljem.

Tretji je prijezdil na svoji mali kobilici, da so se mu noge vlekle skoraj po tleh, na rami je nosil kij in na glavi je imel širokokrajni klobuk, ki je pokrival s svojo objestno senco vso njegovo ogromno postavo.

Tako so prišli od treh strani in obstali ob slavni skupščini v junijski noči in njih visoke sence so se sklanjale nad streho.

Poslušali so krik in prepir, ki se je razlegal v notranjosti in odmeval v noč skozi sijajno razsvetljena okna.

»Ali je že čas?« je zagodrnjal Marko in stiskal z močno pestjo buzdovan, da ga vrže v sredo skupščine, da bi se razletela na stotisoč kosov. Slišal je piskajoči glas Stipice, ki je prekričal vse druge.

»Prokleti,« je dvignil roko Veli Jože in stisnil pest trdo in kamenito kakor kraška skala in hotel udariti po strehi.

Tudi Krpan je pripravil svoj kij in se nagnil naprej, da bi natančno razločil besede iz splošnega vpitja. »Saj je huje kakor na Dunaju, ko jim je Brdavs ljudi moril. Bestepilentaj, če ne bo konec.«

Tri temne sence so stale in poslušale...

Marko si je popravil kalpak in pogladil brke.

»Ajme meni, za Boga miloga, petsto let sem sanjal v gomili, evo ti, kaj sem dosanjaj.«

»Tužna Istra,« je vzkliknil Veli Jože, »ali od tukaj pričakuješ odrešenja? Pojdem še enkrat preko morja, da pripeljem ladje in vržem vse skupaj na to nesrečno hišo.«

»Res je, da sem tudi jaz Dunaj reševal,« je mrmral Martin Krpan sam pri sebi, »pa so prišli vsaj s kočijo pome — vi pa ste se hodili ponujati. Jaz sem vsaj plačilo prejel, kakor sem zahteval, vi pa ste hodili svoj narod prodajati. Prokleta grmolazen črna, in zdaj ste tu, da nam delate sramoto!«

Šum v skupščini je rasel. Burno vpitje je odmevalo skozi razsvetljena okna v noč.

»Kaj boš, Marko, ti, ki si Muso Kessedžijo razparal. Ti imaš največ pravice, ti daj.«

Marko je sklonil glavo naprej in molčal...

»Udri, Marko,« je rekel Veli Jože, »v ime Boga in morja našega! Čas je.«

Marko je še niže sklonil glavo in molčal...

»Najbolj čudno je to,« je rekel Krpan, »da vsi pravijo, da to ni isti jezik, in vendar se razumejo, kadar se zmerjajo in prepirajo in ubijajo...«

Marko je sklanjal glavo, poslušal in molčal. Stiskal je v roki buzdovan in njegovo srce je bilo polno žalosti...

Tri sence, temne in visoke so se sklanjale v krásni junijski noči nad skupščino. Čakale so... Trenutki so bili globoki kakor večnost — zvezde so sijale visoko — v skupščini pa se je prerivala, pehala, kričala, zmerjala in prepirala družba malih, gosposko oblečenih ljudi. Bili so kakor črna mravljišča, ki uničuje samo sebe.

Tri sence so se sklanjale vse niže. Bil je, kakor da se bodo zdaj zdaj strnile v eno in podrle pod seboj polrazsvetljeno poslopje.

»Deset let, deset let,« je govoril Veli Jože in od bolelosti mu je zastala beseda v grlu.

»In še deset,« je zamrmral Martin Krpan in se je spomnil na svoj dom.

Marko je molčal. S trdo pestjo je stiskal buzdovan, kakor da čaka, čaka, čaka.

J. B.

Zapiski.

(Dnevnik jugoslovenskega vojnega ujetnika.)

Pisal Janko K. o s.
(Dalje.)

Castellana, 26. jul. 1917.

V Rusiji se jasni. »Šovjet« izginil, nemiri zadušeni, Kerenski diktator. Zdaj je mnogo upanja, da bo šlo vse dobro. Prihodnji dnevi in posebno prihodnji mesec bo pokazal posledice!

Castellana, 27. jul. 1917.

Pismo Ludviku:

Dragi mi! Prejel sem tvojo kartico z dne 11./VI. Torej še nisi prejel mojih dveh pism in ene kartice, pisanih Tebi? Ne čakaj na moje kartice, da mi samo na te odgovorjaš, ker jaz smem mesečno pisati štirikrat; piši torej večkrat, prosim, tudi če ne premeš od mene. Vidi, da bi pisal mnogo in dostikrat, ko bi smel. Od Anice sem prejel do sedaj devet kartic, torej ravno za vsak mesec eno. Kje so vrozi? Ali v dolgi poti in v cenzuri ali pa kje

bil sam gotovo eden najgenialnejših nemških časopisnih lastnikov in je prvi uvedel med Nemci amerikanizacijo novin z nepolitimičnimi, najširšim slojem namenjenimi »Lokalanzeigerji«. On je prvi dvignil naklado nemških listov v višine, kjer je govorila o sto tisočih in si pri tem nabral istočasno znatno milijonsko premoženje. Možno pa je bilo zelo nemirnega duha in vedno poln načrtov, najsilnejši pa je pri tem tako izobiljal ljudi, da ga mnogo njegovih nastavlencev ni v dolgih letih niti enkrat videlo. Sedel je po tedne v svoji pisarni in snoval načrte o enotni železnični, delavskih knjižnicah s čitovom, ki bo izobrazil delavca, da bo lahko počasi napredoval od početkov s čitanjem šundromanov do Kanta in Fichteja. Vsi ti poizkusi so ga stali velike vsote denarja, da je začel med vojno že v velike finančne stiske, pri čemer se je moral baviti še z vedno jačo konkurenco Mossejevega in Ulsteinovega založništva. Izgledalo je že, da bo svoje podjetje afiliral s temi dvema levičarsko orientiranimi podjetjima, kar bi pomenilo za konservativno desničarsko politično strujo nepopravljiv udarec, ker je bila poslednje čase popolnoma zavisna od Scheelovega tiska. V tem momentu pa je nastopil Hugenberg in preko noči kupil celo Scheelovo podjetje z vsemi listi ter ustanovil August Scheel d. z. o. z.

Po nakupu Scheela je Hugenberg pristopil k organiziranju poročevalske agencije z nakupom cele vrste manjših in večjih tovrstnih podjetij, ki jih je centraliziral v »T. U.«: Telegrafski uniji, Telegrafska unija oskrbuje danes preko 2000 nemških listov z vsem poročevalskim materialom, članki, feltoni, slikami in zadnji čas že tudi z matricami celih strani. Posledica tega je, da danes pišejo vsi ti listi tako, kakor sprejemajo navodila od centrale »T. U.« in objavljajo vse vesti tako, kakor je to v skladu s cilji in interesi nemških nacionalcev.

Tretji korak je bila ustanovitev kreditne družbe »Vera«, ki vodi vse posle finančnega podpiranja v Hugenbergovo interesno sfero spadajočih listov in kupovanje novih, dosežaj še neodvisnih. Na debet strani ima že dosedaj preko 1500 listov, ki se morajo slepo pokoravati.

Četrty člen je inseratna družba »Ala«, ki oskrbuje preskrbo z inserati, katere dobiva od desničarskih kapitalistov in jih razdeljuje samo listom, spadajočim v Hugenbergov koncern. Njena klijentela se krije precej s številom one »T. U.«

Peto podjetje, v katerem samem tiči okoli 700 milijonov dinarjev Hugenbergovega kapitala, je pri nas dobro poznana filmska družba »Ufa«, ki je danes čisto strogo konserva-

tivno nemško nacionalno podjetje in ki ima nalog, da s filmom kot najmodernejšim propagandnim sredstvom podpre nacionalistično reakcionarno akcijo Hugenerga med Nemci. »Ufa« poseduje poleg najmodernejših in največjih evropskih kino atelijev preko 200 največjih kinov v Nemčiji in je baš pred kratkim sklenila po osebnem posredovanju Hugenerga in Mussolinija najintimnejše poslovne zveze s fašistovsko filmsko družbo »Luce«.

Celoten kapital Hugenbergovega koncerna se ceni na približno 25 milijarde dinarjev.

Toliko k organizaciji in namenu Hugenbergovega koncerna.

O njegovem sporazumu z Italijani smo že govorili. Posledice tega sporazuma občutimo tudi že Jugoslovni direkto. Najsilnejše je bilo pisanje Hugenbergovih listov o naši državi že sedaj vse preje, kakor naklonjeno, saj je njegov glavni organ v 250.000 izvodih izhajajoči »Lokalanzeiger«, že danes prepovedan v Jugoslaviji, postaja poslednji čas naravnost sovražno.

Tako nas tretirajo ti listi kot barske Balkance, ki hočejo svet pahiti v novo svetovno vojno. Aspiracije Italije na Balkan označujejo kot povsem upravičene. Podčrtavajo notranje težave v naši zemlji z naravnost sadistično naslado, posebno še po usodepolnih streljih v skupščini. Skušajo v smislu danih navodil poglobiti vrzel med Srbi in Hrvati s tem, da se dobričajo le tem in besno napadajo necevilizirane Srbe. Govore o potrebi osnovanja posebne, samostalne Makedonske države.

Posebno pa še skušajo z vsemi sredstvi in na najpogostejši način onemogočiti zblizanje nemškega naroda z Jugoslovni in se pri tem poslužujejo tudi gotovih naših renegatov, ki pošiljajo redna tedenska poročila o nekakem zatiranju Nemcev v Jugoslaviji Hugenbergovi centrali in opozarjajo na nesmiselnost zveze Nemcev z neojalnimi in tiransko navdahnjenimi Jugoslovni.

O delovanju teh naših izgubljenih duš, ki se ne pomišljajo v slepem sovraštvu proti Jugoslovni se vezati makar s samim hudicem, bi bilo sploh mogoče še dosti govoriti! Za enkrat se tega še vzdržimo s priponko, da naj bodo uverjeni, da njih zločinska igra ne bo uspela, za kar so najboljši garant baš poštenji Nemci, ki prav dobro vedo, s kom imajo posla in ki so zavoljo njih že dovolj nastradali.

Spričo teh ugotovitev je moči razvideti dosedaj marsikomu nerazumljivo pisanje gotovih nemških listov o Jugoslovni in prilikah v njej, ki je vzbujalo že marsikatero komentarje med Jugoslovni.

D. Verbič.

Preganjanje primorskih književnikov.

Boj italijanskih oblasti, podvzet proti rednim slovenskim pisateljem, zavzema vedno ostrejšo obliko. Od prvotnih hišnih preiskav je prišlo sedaj do procesov, zapiranj in strogega policijskega nadziranja. Najhujše sta morala občutiti do sedaj pritisk oblasti pesnik Franc Žgur in pisatelj France Bevk. Ostali naši

redki pisatelji in pesniki so se morali povečini zateči k psevdonimom, da se izognejo nevarne posledice, hišnih preiskav, zaplenb knjig po hišnih knjižnicah ter uničevanju njihove življenjske eksistence.

Znane so težke izkušnje in udarci, katere je prejel pisatelj France Bevk od zasledujočih italijanskih

drugje? Bolje je, da tega ne razmišljam, ker prišel bi morda v teh razmerah do prežalostnih zaključkov. Veš, dragi, dostikrat se mi zdi, kot da bi bil brez domovine, brez svojih; ni pošte, ni ničesar drugega iz domovine, nobene pomoči. Že šest mesecev prosim okolo za slovenske in hrvatske knjige, a nimam do danes še nobene v roki. Dovolj žalostno, ko moraš po dejstvih priti do zaključka, da si sam, zapuščen, pozabljen. Prosim zdaj Tebe, da mi pošleš knjige, morda zajedno z Anico, a samo slovenske in hrvatske. Kakšne knjige pošleš, mi je skoraj vseeno, a posebno bi želel Prešernove poezije, a od Župančiča »Čez plan« in »Samogovore«. Potem kaj od Cankarja in Meška. In jako dobrodošla bi mi bila knjiga dr. Prijatelja; »Janko Kersnik in njegova doba«. Knjige ne smejo biti vezane, nepisane in poslani se morajo z mojim naslovom na Dunaj. Naslov ve Anica.

Ne morem reči, da se slabo z menoj postopa, da trpim ravno pomanjkanje — ali biti zaprt že celih devet mesecev, biti nesvoboden, to je strašno za mene, to me vedno bolj ubija. To je še dobro, da je v duši polno najlepšega in najtrdnjej-

šega upanja za bodočnost. Mislim, da me to upanje ne bo varalo. Upam, da se enkrat, četudi morda šele po dolgem času, vidimo v srečni domovini. Danes pišem tudi Anici. Da mora vedno potovati iz kraja v kraj, to mene boli — a vezane so roke, zdaj se ne more pomagati. Pozdravi mi prisočno mojo Anico. V upanju, da mi boš pisal večkrat in da morda le enkrat priročno v moje roke težko pričakovane knjige. Te prisočno pozdravljam in ostajam Tvoj Janko.

Dopisnica Anici:

Anica moja! Polagoma prihaja tu po dolgem vročem dnevu hladen večer z mirnimi božajočimi sapicami. Večer sanj in hrepenenja. In s takim večerom vstajajo vse tiste najbolj skrite želje srca. Ni Te, duša ljubljena, ko prihaja mrak, da bi mi dala roko in da bi skupno uživala ta večer, da bi pozabila vse drugo in živela le svoji ljubavi...

Glej, duša, ljubim Te tudi danes kot sem Te ljubil takrat, ko si začutila moj prvi poljub, in kot takrat, ko sva se poslavljal. Anica, je-li da se zopet vrnejo dnevi sreče, večeri sanj in življenja...

Prejel brzovjav in paket! Iskrena hvala! Kaj je s slovenskimi knjiga-

oblasti. Večmesečni zapor, hišne preiskave, pogosta zaslišanja na policiji, izgon iz Trsta, pa zopet večdnevni zapor brez pravega razloga in zadnje dneve ponovno zasliševanje na policiji. Na vsak njegov korak pazijo, kam se hodi sprehat, s kom občuje, kake knjige čita, od česa živi itd. Težko mu poteka življenje, spremljano od neločljive senice policijskih agentov, še težji dnevi pa se mu obetajo.

Vsak, kdo pozna sivolaslega, dobrovoljnega vipavskega ljudskega pesnika Franca Žgurja iz Podrage, ve, koliko je v njem dobrosrčnosti, dobrodušnosti in pohlevnosti. Splošno je priljubljen pri svojih sovaščanih, ni zmožen, da bi komu skrivil kak las, nima smisla za politiko, ne za organizatorske propagandne zadeve, le preprosto mu vrejo njegove pesmi iz srca, pa rad prisluhne v veselje družbi. Pa so se kljub temu zarotile proti njemu vse oblasti: karabinjerji, financarji, podeštati, intendant, politične in sodne oblasti. Karabinjerji so mu delali po vrsti hišne preiskave, financarji mu nalagali globe in ga obdolževali prestopkov, tako da je izgubil gostilno; hčerke so mu priprile, nega, hčer in ženo gnali pred sodnijo in tožili zaradi protitalijanske propagande, razdeljevanje prevratnih spisov, prepevanja prevratnih pesmi, žaljenja Mussolinija, tajnih shodov in še raznih drugih sličnih zločinov. Vrstili so se procesi pred ajdoskim sodiščem in pred goriškim tribunalom. Razblinile so se številne ovadbe, pokazala lažniva pričevanja orožnikov. Tisoči so stali ubogega Žgurja zagovorniki. Vipavski ter šentvidski podeštati sta se zarotila proti njemu in ga skušata sedaj gmotno uničiti. Z globami in izgubo gostilne so ga sedaj udarili. Z odzvetijo trafike so mu sedaj v mesecu maju zopet odvzeli vir dohodkov. Gospodarski propad njegovega premoženja hčejo doseči v kratkem času, da bi se Žgur vdal, ali pa v kratkem iz obupa izselil. Podajemo dobesedni prevod odloka, ki ga je prejel radi odtgnitve trafike:

Finančna intendantura v Gorici.

Št. 4241/Sez. V.

Finančni intendant v Gorici.

Predpostavljajoč, da je bila trafika šte. 6 v Št. Vidu pri Vipavi, frakcija Podrage, podeljena g. Franu Žgurju, pok. Aleksandra, isto na prosto roko, oziroma potom navadne podelitve;

na podlagi poročila občinskega urada iz Št. Vida pri Vipavi šte. 224/28 od 23. II. 1928, s katerim se poroča, da prihajajo na rovaš gosp. Franceta Žgurja pok. Aleksandra, imetjeja omenjene trafike, dnevne pritožbe:

na podlagi informacij finančnih in političnih oblasti, iz katerih je razvidno, da g. Franc Žgur pok. Aleksandra ne zasluži zaupanja uprave za upravljanje trafike,

se določa:

g. Franc Žgur pok. Aleksandra je odstavljen kot trafikant.

Gorica, 29. maja 1928 A. VI.

L. S.

Intendant: podp. Magrani m. p.

mi? 20. t. m. pisal pismo v Vitanje. Te vroče poljublja vedno Tvoj Janko.

Castellana, 29. jul. 1917.

Položaj mnogo poboljšal. Rusi polagoma ustavljajo nemško ofenzivo v Moldaviji. Tako je prekrizan načrt Nemcev, vdreti v Besarabijo. Obenem prihajajo vesti, da začnejo ofenzivo Angleži v Flandriji. Strašne, nepopisne artiljerijske predpriprave, bobnajoči ogenj. Samo v italijanski ofenzivi se še ne sliši ničesar. Morali bi tudi oni začeti, da olajšajo delo Rumunom. Tako zopet enkrat ne bo šlo vse po načrtih Nemcev.

O notranjem delu Rusije se ne sliši skoraj ničesar. Vse sile so združene na to, da se ustavi ofenziva. Smrtna kazen je zopet vpeljana v vojski in za časa vojne. Bataljon ruskih prostovoljcev se je odlikoval, ujel je 100 Nemcev!

Konferenca v Parizu je bila brzo končana, a sledila ji bo kmalu konferenca v Londonu. Na konferenci je šlo predvsem za Grško in za skupne operacije na Balkanu. Došlo je do popolnega sporazumljenja; zdi se mi pa, da se o Dalmaciji tam ni govorilo — in da se bo to vprašanje

Odlok jasno prča, kako se zagotavlja proti njemu oblasti in kako zadostuje navadna, neutemeljena ovadba, da izgubi naš človek trafiko. O pritožbah glede slabega poslovanja preproste Žgurjeve trafike v Podragi ne ve živ krst v vasi ničesar.

Le malce je pričel sodelovati z začetniškimi lastnimi proizvodi: ter prevodi po naših časopisih in revijah mlad dijak Karel Bajec, pa so ga že nekdo vojaške službe zatrlji za nekaj mesecev ter ga kazensko premestili v Kalabrijo. Prostega vojaške službe so ga domače oblasti v Vipavi neprestano nadzirale, prepovedovale vsakomur občevanje z njim, tako da se je moral zateči v Gorico. Tudi sem mu je sledila trda policijska pest. Hišne preiskave ter parkratno prebivanje v goriških zaporih so zadnji čas delez njegovega življenja. Kot dijak-jurist na padovanski univerzi si je kupil slamnik, kakršnega je predpisal glavni tajnik fašistovske stranke Avgusto Turati za visokošolce italijanskih univerz. Da bi ne bil nikoli izpolnil tega ukaza!

Čim se je pokazal z njim v Gorici, že ga je zaprla goriška kvestura v zapore med navadne cigane in mu strgala s slamnika predpisano belo-rdečo pentljo, simbol padovanske juridične fakultete, češ, izzivati je hotel s temi barvami goriške Italijane. Samo tekom enega tedna v juniju je bil trikrat klican k zasliševanju na policijo.

Sedaj je že peti dan v zaporu v Trstu hrvatski pesnik in urednik »Veza« Ivo Mihovilič. Ničče ne more izvedeti za vzrok. Edino, kar se je lahko izvedelo, je, da je vzrok političen.

Predaleč bi zašli z opisovanjem neštetihi arefacij in preiskav mladega učiteljskega naraščaja, ki sodeluje nekoliko pri naših revijah in listih, dalje neprestanega preganjanja župnika Abrama, prevajalca iz Ukrajinske ter popisovalca gorskih lepote naše zemlje: še preprosti kmetijski fantje, ki skušajo radi pomanjkanja inteligentov z ukorno svojo roko sestavljati dopise za naše liste, so podvrženi stoterim neprijetnostim in strogemu nadziranju, čim zaznajo za nje oblasti.

Po srednjih šolah, kjer se je ohranila tradicija izdajanja dijaških listov, morajo dijaki te svoje nedolžne slovenske literarne liste izdajati v največji tajnosti, ker bi bila najmanjša kazen zanje — izključitev iz šole.

Ni čuda, da se vse, kar piše slovenski, zateka k psevdonimom in anonimnosti. Le dvojce, troje splošno priznanih slovenskih pisateljev pač še riskira svojo prostost kot žrtev svojih duševnih stremeljenj.

Sindikati, v katerem so vpisani po sili vsi naši publicisti in časnikarji, ne zganajo niti s prstom za svoje slovenske člane. Nemoteno divja proti njim policijski teror. Obračajo se zato na svoje plemenske sobrate v svobodni Jugoslaviji, da zanje apelirajo pred civiliziranim svetom za mirno, umetnika vredno življenje, ki naj bi jim omogočilo njihovo duševno delo, od katerega ima korist samo naš potlačeni narod in katerih dela so edina utelja našim bratom v suženjstvu.

rešilo na konferenci v Londonu ali pa šele pozneje.

Zastopniki Slovanov v Avstriji — poslanci — so imeli konferenco v Pragi. Tu zopet neednost, drugega ne moremo pričakovati, ker ni misliti, da bi slovenski klerikalci in hrvatski frankovci šli kdaj proti vladi. In za češkimi poslanci stoji ves češki narod, zato je njih delo lažje. A Slovence še tlačijo klerikalizem!

Pogin te proklete Avstrije je siguren. En del Slovanov zahteva javno v Avstriji svobodo in neodvisnost od Avstrije, drugi del — Jugoslovni predvsem — ne zahtevajo tega naravnost v Avstriji, ampak v tujni po svojih zastopnikih. Jugoslovni odbor dela, da reši i Jugoslovne izpod avstrijskega jarma. Mislim, da ga bo slušala ententa in da bo tudi nas odtrgala od Avstrije.

Castellana, 30. jul. 1917.

Upati in čakati! Geslo moje v teh dneh, a življenje, ki ga spremlja, ni najlepše in najudobnejše. Brez doma, brez ljudi, ki bi mislili na mene v ljubavi — a domovino imam, ki je še samo v mojih sanjah. Ničesar nimam tam v tej zemlji, kar bi mogel imenovati v istini moje, a vendar sili srce tja; ah, niso to samo spo-

Morje Adrijsko.

(Po Simonu Jenku.)

Buči, buči, morje Adrijsko! Skoro zopet boš slovansko, ko po tebi mirni brod vozil bo slovanski rod.

ko ob tebi mesta bela naša bodo zacvetela, vsaj že jadra, njih vojske naše nosijo ime.

Tiho, tiho, morje, dolbi skalo, dolbi, kar nam bol je dalo! Morje ni nas pokopalo, naših brodov ni razdajalo, tujec zbežal bo besneč, oster zanj že naš je meč.

O priliki krsta naših prvih podmornic.

Rajko Pirnat.

JANEZ:

Strojni park.

V našem listu smo že ponovno iznesli kritike razmer v naši prometni upravi, a izgleda, da odločujoči činitelji teh nočejo upoštevati in dozdeva se, da z mrtve točke ne pridemo nikamor in da ni opaziti nikakega napredka. Zlasti velja to za ljubljansko direkcijo, kjer so proge dan za dnem slabše. Tudi sicer je zapostavljena, dasi gredo preko njenega teritorija važne mednarodne proge. Edino do danes z izjemo par strojev doslej še ni dobila novih lokomotiv, a niti stare se pravčasno ne popravljajo — a v prometu so še neracionalne, počasne lokomotive letnikov 1861.—1872. Od kakih 25 strojev serije 80 jih je v prometu le okrog 10 in te naj zmagujejo ves ogromni tovorni promet na progi Rakek in Jesenice. Zgodi se, da se stroj pokvari — pa ni niti sedaj ob normalnem prometu rezerve, kajti jedva pride iz ene vožnje — že mora na drugo — komaj da ima časa vzeti premog in vodo.

Da to znači preobremenitev stroja in naglo uničevanje, je jasno, kajti tudi stroj rabi nego in počitek, ker ga je treba po vsaki vožnji dobro pregledati, izčistiti, namazati in eventualne defekte sproti popraviti — a zato danes ni časa — vrhutega pa ni niti rezerv in kako bo v dobi izvozne sezone, ako ne pride med tem večja partija strojev iz popravila — si lahko vsak misli. Tudi polovica modernih strojev Ser. 170 ni v prometu. Apeliramo poslednjič na merodajne činitelje, da prenehajo s sistematičnim zapostavljanjem naše direkcije, ker gre za sigurnost prometa in težko naporno delo osebja.

Kakor ostale direkcije, tako naj vsaj deloma obnovi ljubljanska direkcija svoj vozovno-strojni park z novimi stroji.

Predvsem naj se povrnejo lokomotive Ser. 380, ki jih danes uporablja zagrebška direkcija, dalje naj se nabavi nekaj novih strojev Ser. 80, mesto sedaj upotrebljevanih strojev Ser. 270, ki niso za brzovlake, druge odgovarjajoče iste jačine, a večje hitrosti. Potrebno je tudi kakih 5—8 strojev za brzovlake na ravninskih progah. Od zagreb-

mini mladosti, ki nas vežejo na domovino, to je domovina sama, ki nas kliče... In dala sreča, da se morem enkrat vrniti tja!

Castellana, 31. jul. 1917.

Med tem ko se aleati pravdajo na konferencah — enkrat v Parizu, potem zopet v Londonu — sta Nemčija in Avstrija iztirali Ruse iz Galicije in bojim se, da jih bodo iztirali tudi iz Bukovine in tako prišli v Besarabijo! A aleati se pregovarjajo in čakajo, čakajo, bogve kaj! Le orožje bo zmagovalo! In bedasto je, govoriti zdaj o ciljih vojne, ko traja vojna že tri leta, neumno je tudi, deliti dežele in pokrajine med seboj, dokler se ni zmagovalo! Posebno Italija se tu odlikuje, ko kriči in vpije, da hoče Trento, Trst, Istro in Dalmacijo in ne vem, kaj vse v Jadranskem morju, dočim še ni niti Trsta osvojila. Tako se ne zmaga, tako se ne pride do cilja!

Čas je še, a treba je edinosti! Znajo govoriti, držati napitnice bobneče, znajo pisati imenitne članke po časopisih, ali udariti ne znajo vsi naenkrat.

Tako je velika nevarnost, da se ne bodo dosegli tisti idealni cilji aleatov, da ne bodo dobili vsi tlačeni narodi svobode.

ške direkcije naj bi se zanj pridobilo zdaj nekaj nepotrebnih brzo-
vlačnih tender-lokomotiv, katere
ista uporablja za tovarne vlake.

Končno naj se kasirajo stari
stroji, popravijo porabni, pa se za-
more tudi v ljubljanski direkciji dvig-
niti promet na predvojni nivo!

Kronika.

»Devin«. Četniki, v soboto, dne
7. julija 1928 ob 8. uri zvečer strogo
obvezni sestanek. Vsi in točno!

Glavar.

Gor'ca. V nedeljo 8. t. m. ob 9.
uri se vrši sestanek. Udeležba ob-
vezna! Kdor ne pride, se črta.

Vodja.

Žalostna vest. Našega draga
brata generalnega tajnika dr. Dimi-
trijevića je zadela težka nesreča s
smrtjo njegove soproge Leposave,
preminule v najlepšem cvetu mlado-
sti. V tugi mu je zapustila mladi dve
hčerki-sirotki, da plakata z njim
za svojo nenadomestljivo mamico, ki
se je preselila v deželo večnega mi-
ru. Bratu dr. Dimitrijeviću in nje-
govi težko prizadeti rodbini izreka-
mo iz najgloblje srca svoje naj-
iskrenejše sožalje.

Zaročil se je naš agilni član brat
Ivan Semrl iz Lesc s sestro Pavlo
Draščarjevo. Naše iskrene čestitke!

Preloženo slavlje na Principovem
grobu. Na Vidov dan je bilo na Prin-
cipovem grobu v Sarajevu tiho.
Zbrali so se tam samo najužji pri-
jatelji in čestilci velikega omladinca
in so mu prižgali na s cvetjem oven-
čani gomili vidovdanske sveče. Za-
radni sramotnega umora v narodni
skupščini je bilo odkritje spominke
plošče preloženo na poznejši in
ugodnejši čas, ko se pomirijo raz-
burjeni duhovi in se bo mogla pro-
slava vršiti tako, da bo vredna veli-
čine narodnega heroja. Tako je od-
padel tudi nameravani izlet splitske
Orjune v Sarajevo in se bo vršil
najbrže v prihodnjem mesecu.

Proslava desetletnice obstoja
mlade Poljske. Da bi čim dostojnej-
še proslavil jubilej svoje svobode,
se je poljski narod odločil, da pri-
redi v letošnjem poletju splošno na-
rodno razstavo. Da bi bila razstava
čim uspešnejša, se trudi več sto naj-
odličnejših mož z vsemi močmi že
leto dni. Na tej razstavi sodeluje ves
poljski narod in so zastopane vse
panoge od kmetovalca, industri-
jalca pa do umetnika in književnika.
Kako ogromna bo ta razstava, je
razvidno že iz razstavnega prostora.
ki obsega v Poznanju preko
493.000 m². Po prijavah bo poset iz
tuzemstva naravnost velikanski,
ker je poljska vlada dovolila vsem
posetnikom izvanredne ugodnosti.
Vsa Poljska se zaveda, kako veli-
kega pomena je zanj to jubilej, in
se zato ne straši žrtve, ker je pre-
pričana, da bo jubilej še bolj utrdil
ljubezen do države, do nacionalne
svobode in bo silno prispeval k
ugledu pred svetovno javnostjo.

Češki narod že praznuje svoj ju-
bilej, praznuje ga celokupna Poljska
z vso svečanostjo. A mi? A Jugo-
slavija? Tužna majka, ki je rodila
tako prazne glave, ki prodajajo svo-
jo politično modrost po naši skup-
ščini; tužna majka vseh onih, ki ba-
lansirajo po ministrskih stolicah in
prodajajo v jubilejnem letu našo

last tujcu in se pobijajo kakor hri-
bovski fantje na žegnanju. Tužne
majke vsemu narodu, ki nima toliko
energije, da bi pometel s pozorišča
svoje puhloglave politične veše in
tako po desetih letih pokazal, da je
vsaj toliko dozorel, da more vsaj
skromno praznovati jubilej svoje
nacionalne svobode.

Neverjetna predrznost. Pred
kratkim je bil eden naših prijateljev
priča dogodka, ki se zdi neverjeten
in nemogoč. V Mostah je pričela
neka ženska v prepiru zmerjati svojo
okolico z najzibrajšimi italijanski-
mi psovskami, med katerimi je bilo
»scia vi« še ena najmilejša. Ker je
gospa Jančič, kakor se zove ta go-
reča privrženka italijanske nacije, že
opetovano razburjala duhove s pre-
pevanjem fašistovske himne, poziv-
ljamo merodajne oblasti, da jo po-
uče, kje se nahaja in da je njen moč
jugoslovnski državni uslužbenec in
ne italijanski. V nasprotnem slučaju
bomo storili to mi, brez ozira na
njen nežni spol.

Fašistovski pripravljeni pohod v
Jugoslavijo. Po krvavi dram v naši
narodni skupščini so se kolportirale
po Italiji najneverjetnejše in naj-
smešnejše vesti, ki so jih bili polni
tudi resni listi. Fašistovska fanta-
zija je slikala grozno revolucijo, ki
je divjala v njihovih možganih po
Jugoslaviji; videli so hrvatske ba-
taljone, ki marširajo proti Beogradu
in ga bombardirajo. Fašistom se je
smejalo srce, ker so bili prepričani,
da je zdaj napočil čas, ko pridejo
lahko s svojo korajžo nemoteno do
samega Zagreba. Veliki voj je na-
povedal takoj obmejne vojaške va-
je na goriški meji in jih tudi izvedel
z največjim pompom in silnimi go-
vorancami. A pohod je vendarle
klavrno splaval po vodi in črni ju-
naki so se zopet potuhili za varno
mejo. No, naš narod ni tako bedast,
kot si domišljujejo Italijani; naj si
naši po silni-ministri in po silni-narod-
ni zastopniki razbijajo glave po na-
rodni skupščini, narod ni prav nič
udeležen pri teh razbojstvih in pre-
tepih. Narod se pač ne bo podajal v
smešne avanture zaradi rokovnjaš-
kih pretefov svojih nazovi-poslan-
cev, ker je država njegova in je sa-
mo on upravičen, da ji kaže smer-
nice. Fašisti naj bodo le prepričani,
da njihova ura še ni prišla in ne bo
prišla nikoli in bo prišla samo naša
ura!

Nobilovo zločinsko šarlatanstvo.
Nobile je otet, Amundsen je izginil;
radi najslabšega človeka se je žrt-
voval najboljši človek; to je, kar
človeka najbolj depimirja pri vsej
ogromni mednarodni rešilni akciji.
Da bi zadovoljil fašistovsko otročjo
samoljubnost, je hazardiral z življe-
njem nedolžnih, seveda, najmanj pa
s svojimi; da bi osmešil led severne-
ga tečaja s papeževim križem in
Mussolinijevo zastavo, je pogljal
ljudi naravnost v smrt — naposled

Je še čas, a je zadnji čas. Dobro
bi bilo, da je manj konferenc, manj
govorjenj, manj pisanja, a da je
združeno, skupno delo v vojnih ope-
racijah!

Bo li kaj z obečano angleško
ofenzivo? In Italijani še vedno no-
čejo priti v Trst! Morda se boje, da
bi tam našli preveč Slovanov!!

In jaz sem zopet enkrat sanjal.
In zopet bo toliko in toliko tisočev
ljudi brez domovine, ker so bili po-
šteni in ker so sledili glasni svojega
srca in svojemu prepričanju!

Pravice ni na svetu, je le tista
brutalna sila, je le tiranstvo! Svo-
bode ni...

Čakati in čakati, pa četudi je še
tako malo upanja! Ker vedno je še
dovolj časa, pognati si kroglo v
glavo!

Castellana, 1. avg. 1917.

Kje si domovina, li res živiš sa-
mo v mojih sanjah? Ali vstaneš kdaj
taka kot živiš v mojih sanjah in v
mojih mislih? Enkrat morajo pasti ti
stoletni okovi, znaki suženjstva!

Da bi ne ljubil te svoje zemlje
tako, bi mi bilo vseeno, se li kdaj
vrnem tja ali ne — a hotel bi še tam
v domovini delati, delati za to zem-
ljo, za to ljudstvo, ki je zaslepljeno,
varano od svojih voditeljev. Odi-
rati oči, odpirati srca, širiti kulturo,
učiti ljudi ljubavi do zemlje svoje,
do svobode!

Tudi nad teboj, domovina, je zdaj
razpela noč svoja krila... a misli li
kdaj nocoj na mene tam v domovini?
Morda, morda ne...

Jaz mislim, živim tam v mislih...

Castellana, 2. avg. 1917.

31. julija se je začela angleško-
francoska ofenziva v Flandriji. Uspe-
hi prvega dneva: 4000 ujetnikov in
osvojenj sovražniških pozicij v
globokosti 3 kilometrov. Napadi se
vrše na 30 km dolgi fronti. Da nam
prinesejo prihodnji dnevi še boljše
uspehe!

Tu začela strašna vročina. Po-
dnevu se skoraj ne da učiti! Pravijo,
da je danes nad 40° C.

Anica ne piše, to je zdaj postalo
za mene dejstvo, ker sicer bi moral
dobiti pošto. Zakaj piše drugim. Ako
bi ona pisala, bi tudi jaz prejel! Naj-
bolje bi napravil, da bi sploh niko-
mur več ne pisal, potem ne bi pri-
čakoval odgovora!

Castellana, 3. avg. 1917.

Dopisnica g. prof. Ilesiču:

Veledenjeni gospod! Prejel sem
od Vas dopisnico z dne 12./VI. ka-
kor tudi knjige »Hrvatska gramati-
ka« in »Slovenske novele«. Škoda,
da ni mogoče knjig pošiljati direk-
tno. Torej tri leta skupaj v Ljubljani!
Razumem, a vem, da bo tudi to en-

če se ravnate po novi
metodi, katero Vam pri-
poroča Schicht

ŽENSKA HVALA

raztopljena v vodi odprav-
lja nesnago preko noči,
drugo jutro pa se vzame
za izkuhavanje perila

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

pa se hrabri general skrije na varno
in vsi drugi morajo zaradi njega ža-
lostno poginiti. Da bi pomagala tem
sedmim nesrečnejšem, ki jih je težko
poškodovani zrakoplov zagnal bog-
ve kam in o katerih se je prav malo
govorilo, sta se dvignila v nepozna-
no ozračje Amundsen in francoski
letelec Guilbaud. Nista dosti govo-
rila, ampak sta molče prevzela naj-
nehvaležnejši del brezupnega dela
in odplula v smrtonosno tišino
večnega leda in skrivnostni polna
polarna noč ju je požrla. Oni, ki se je
podal na pustolovščino samo zaradi
smešnega efekta, je bil otet; ona
dva, ki sta zastavila svoje življenje
iz samega človekoljublja, se nista
vrnila — težka usoda je delovala pri
vsem tem: izpustila je šarlatana, da
ugonobi junaka. Podarila je življenje
onemu, ki je hotel proslaviti svoje
prazno ime, maščevala pa se je nad
šarlatanovimi tovariši, kojih imena
ne navaja nobeno poročilo, mašče-
vala se je nad rešilcema, ki sta se
podala na smrtno pot ne iz časti-
hlepčnosti, ampak iz gole ljubezni do
bližnjega. Človek bo sodil in preso-
dil in izrekel pošteno sodb. Smešni
fašizem bo pač odšel od človeškega
sodišča prav tak, kakor zasluži po
zaslugi svojega najnovejšega šarla-
tana.

NEMŠKUTARSKA LOGIKA.

Deseti oktober 1920 je minil, ple-
biscit na Koroškem je končan in dr-
žavno pripadništvo koroških Slo-
vencev je za več let določeno. Ostalo
jim je v sedanjosti samo stremle-
nje, da ohranijo svojo narodnost v
okviru države, v katero so jih silo-
ma potisnili. To stremljenje je isto
kakor pri Nemcih na južnem Tirol-
skem, na Čehoslovaškem, v Jugo-
slaviji, na Poljskem itd. Dočim sma-
trajo Nemci, osobito pa še koroški in
štajerski nemškutarji to svoje strem-
ljenje za nekaj visokega, sodijo isto
stremljenje pri koroških Slovencih
za veleizdajstvo. Čudna logika —
kar je dovoljeno Nemcu, ni dovolje-
no Slovencu. Nam koroškimi Sloven-
cem očitajo slovenski renegati, da

se vražimo Nemce. To ni res. Mi pra-
vih Nemcev ne sovražimo, sovraži-
mo samo odpadnike in nočemo biti
nemški hlapci. Mi hočemo živeti,
hočemo ostati Slovenci, hočemo
ohraniti svojo narodnost. Kakšen
zločin je to? To je naša pravica. A
zato nas nemški šovinist in naši od-
padniki zmerjajo s čuši, Srbi, izda-
jalci. Če smo mi odpadniki in izda-
jalci, potem so odpadniki in izdajalci
tudi Nemci na južnem Tirolskem.
Kakor mi, tako hočejo tudi oni ohrani-
titi svojo narodnost. V očeh nem-
škutarjev so potemtakem odpadniki
in izdajalci tudi Nemci na Čehoslo-
vaškem in Poljskem, ker se nočejo
potužiti, ampak z vso silo branijo
svojo narodnost. Vse postopanje ko-
roških Nemcev je smešno — povsem
pa je smešna njihova logika. Če ho-
če Nemec ohraniti svojemu narodu
zvestobo, je to njegova dolžnost in
je lepo in prav. Če pa hoče Slove-
nec isto storiti, je pa čuš, odpadnik,
izdajalec domovine!

Koroški Slovenec.

Statistika državnega urada za
zaščito delavcev. Merodajni faktorji
objavljajo v listih žalostno statisti-
ko o brezposelnosti naših ročnih in
duševnih delavcev. Državni urad
se pa niti najmanj ne zaveda, da ob-
javlja svojo lastno sramoto — sra-
moto institucije ministrstva za so-
cialno politiko, ki je ustanovljena
prav radi tega, da štiti domače, na-
cionalno delavstvo. Katastrofalne so
številke, ki jih navaja urad, prese-
gajo število 70.000 in obupno kažejo
na stradanje naše narodne svetlinje,
med tem ko je vsakemu poedinemu
znano, da imamo po vsej državi, a
osobito še v prestolici, nebroj in ne-
broj inozemcev, raznih madžarskih
čifutov, Italijanov in drugih notorič-
nih naših sovražnikov, ki odjeda'o
najbolnejši kruh našim brezposelnim
delavcem in uradnikom — in še ka-
ko so plačani! In vprašamo: koga
štiti urad za zaščito delavcev —
domače ali tuje delavce? Za kaj je
ustanovljen — ali zato, da se pod
njegovim pokroviteljstvom rade tuji
trebuhi in umirajo lastni državljani

od lakote za tujim plotom?

Kakšni ljudje so ustvarjali Jugo-
slavijo. Neki beograjski dnevnik
priobčuje pisma Nikole Pašića, ki
jih je pisal med svetovno vojno Sto-
janu Protiću. 18. pretečenega mese-
ca je objavil omenjeni list pod na-
словom »Rešitev Jadranskega pro-
blema« sledečo karakteristično ko-
lobocijo, ki sta jo zagrešila velika
jugoslovnska diplomata: »Ustanovi
naj se avtonomna država, ki bi se
razprostirala od Fiuma do Bakra,
obsegala bi Risanj in Snežnik do
San Petra, meja bi šla proti jugu ob
železnici, ki vodi k Pulju in bi do-
segla med Volosko in Abacijo mor-
sko obal. Temu teritoriju naj se pri-
ključi tudi otok Velja. Ne moremo
preprečiti, da se ustvari avtonomna
oblast kakor je Danzig, toda zahte-
vati moremo, da pripadejo tej obla-
sti tudi Krk in Velja, in če mogoče,
tudi Lusin.«

Prav nič ni čudno, če smo izgu-
bili Trst, Gorico, Kras in Istro, ko
so vodili mirovne dogovore ljudje,
ki niso poznali niti domačih imen
naših krajev in mest ter otokov in
niso imeli niti osnovnega pojma o
geografiji. Prav dobro je, da taki
ljudje izumirajo na našo srečo. Misli-
mo, da jih med nami ni več. Če pa
so — Bog nam pomagaj!

Zvišanje prispevkov za bolniško
zavarovanje. Minister za socialno
politiko je na podlagi sklepa ravnatelj-
stva Osrednjega urada za zava-
rovanje delavcev odobril zvišanje
prispevkov za bolniško zavarovanje
in to za urade, kateri so letna poslo-
vanja zaključili z deficitom. Takih
uradov je zaenkrat 13. Tudi za tr-
govsko društvo »Merkur« v Zagre-
bu se zvišajo prispevki. Nevarnost
zvišanja prispevkov grozi vsem ura-
dom, kateri bi v svojem poslovanju
ne mogli vzdržati ravnotežja. Zato
je važno, da tudi Slovenija budno
pazi na problem zavarovanja. Zlasti
je važno redno plačevanje prispev-
kov, katerega pa danes ni. Prispev-
ki so bili zvišani od 6 na 7%, odno-
sno od 6,5% in to od 1. julija 1928
dalje.

krat minilo. Sedaj se ukvarjam z
učenjem francoščine. Imam tisoče
najboljših nad za bodočnost in sem
zdrav; samo huda vročina je, ki me
muči. V nadi, da se bomo videli v
srečni domovini — Vas prisrčno po-
zdravljam in ostajam Vam udani
Janko Kos.

Dopisnica Anici:

Duša moja! Je li še daleč, daleč
sreča najinega svidenja? Kdo naj to
ugiba danes, ko se še nič ne jasni na
nebu svetovnih dogodkov. Samo ne
čupati, ne pozabiti, ne postati nez-
vest samemu sebi, in dobro bo, če-
tudi bo morda treba trpeti! Da si mi
zdrava, duša ljubljena, in ne zabi na
svojege Te ljubečega Janka.

Italijani razsajajo po časopisih,
ker vidijo, da ne bodo dobili vsega,
kar zahtevajo — torej Dalmacija jim
je splavala po vodi in tudi Istra. Vse
tako izgleda!

Upam na najboljši razvoj franco-
sko-angleške ofenzive, dasi je goto-
vo odpor Nemcev strašen! Uspehe
bomo videli morda šele čez nekaj
tednov. Rusi se Nemcem junaško
ustavljajo; ne posreči se nemški na-
črt, osvoboditi tudi Besarabijo.

Castellana, 5. avg. 1917.

Včeraj in danes pišejo italijanski
časopisi samo o Jugoslovenih. Po-
vod temu je objava Pašića in Trum-

biča programa bočoe Jugoslavije.
Vidi se, da italijanske zahteve po
Dalmaciji in Istri niso bile uslišane
na obeh konferencah.

Strašno je čitati te italijanske
članke in videti, kakšne pojme imajo
ti ljudje o nas. Najmanj niso pod-
učeni o naših razmerah, vedo samo
to, da ste Dalmacija in Istra »pro-
vincije italijane«. In v svoji bujni fan-
taziji so ustvarili nov narod — Čr-
nogorce, kot da bi to ne bili Srbi.
Naj nas le puste na miru, naj nam
dajo svobodo, mi se bomo potem že
uredili, ne bomo se vpraševali, kdo
je več — Srb, Slovenec ali Hrvat
— nam bo le edin cilj naša svoboda,
edina, močna Jugoslavija!

V Rusiji slabo, Brusilov odstav-
ljen, Kerenski hotel demisionirati
itd. — Angleži?

Castellana, 7. avg. 1917.

Vse je že tako neumno, tako
čudno! Strašno sem se naveličal
tega življenja v ujetništvu. In zra-
ven tega čitam v italijanskih časopi-
slih članke, v katerih blati ta bedasti
narod tisto, kar mi je najsvetejše.
Zdaj so mi vezane roke, toda osveta
ne izostane! Oh, ta narod podležev,
narod strahopetnežev, a velikih je-
zikov, narod, ki stega roke po tuji
zemlji, a ne ljubi niti svoje! Imenu-
jejo se potomci Rimljanov — »gentil

sangue latino«! A Rimljani bi se
vas sramovali, da vas vidijo, da vi-
dijo, kako trgujete in beračite za tujo
zemljo, kako slavno »zmagujete«. Vi
bebeci, vi duševni reveži! Priprav-
ljate tla, da vas bode naš narod še
bolj sovražil kakor vas je dosedaj.
Kreteni!

Počasi gredo dnevi, ker nestro-
no čakamo rešenja (naše prošnje
za premeščanje v dezerterski ujet-
niški tabor. Lahko se bojimo, da
nas ti bebeci in kreteni ne bodo raz-
umeli in da nam bodo vrnili prošnjo
nerešeno. Še to naj napravijo,
potem so izgubili pri meni vso ve-
ljavo, sicer je pa že itak nimajo
nič!

Čehi so se lepo pokazali v zad-
njih dneh, namreč petorica, ki je
tu z nami. Boje se priti k nam, da
bi z nami peli. Skoraj nepojmljivo!
Ta banda se hoče vrniti domov,
boji se peti »Hej Slovani« ali »Le-
pa naša domovina«, da jih ne na-
znajo v Avstriji oni, ki se bodo
zdaj vrnili! Srečna Češka, ako
imaš več takih sinov! O ponašanju
nekaterih Poljakov sploh ni govo-
ra! Nepopisno, strašno! In ti ljudje
hočejo neodvisno Poljsko, pa kljub
temu se tu še vedno prilizujejo Ži-
dom, Madžarom in Nemcem. Pro-
kleti bili!

(Dalje prih.)

